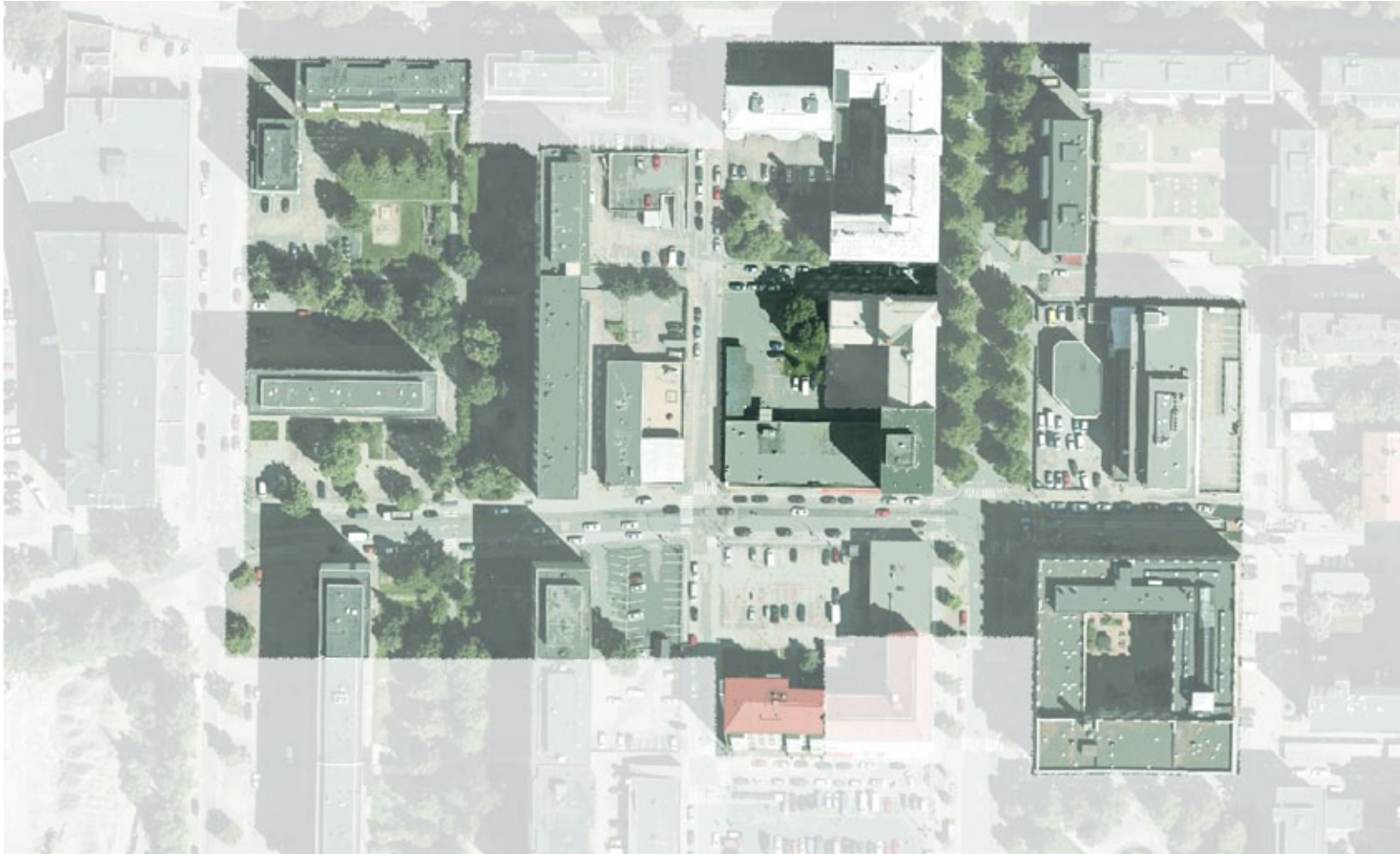


Rakennetun kulttuuriympäristön selvitys



AK 8583 Tammelan puistokatu 20
Kortteli 259

XV Kaupunginosa (Tammela)
Täydennysrakentaminen

LUONNOS 08/2017

arkkitehtitoimisto
eero lahti oy



AK 8583 Tammelan puistokatu 20
Tampereen kaupungin ID-numero: 1819010

Selvityksen laatija: Miina Kanko, arkkitehti yo
Eero Lahti, arkkitehti SAFA
Arkkitehtitoimisto Eero Lahti Oy

Päivämäärä: LUONNOS 1.8.2017

Tämä selvitys on tehty SRV Pirkanmaan toimeksiannosta asemakaavan muutos-ehdotuksen liitteeksi. Kaava-alue sijaitsee Tampereen keskustassa Tammelan (XV) kaupunginosassa osoitteessa Tammelan puistokatu 20 / Kullervonkatu 9 / Tapionkatu 10. Haettava muutos koskee tonttia nro 259-4, joka rajautuu Tapionkatuun, Pinninkatuun, Kullervonkatuun ja Tammelan puistokatuun. Kaava-alue sisältää myös Tapionkadun katualuetta. Kaavamuutoksen tavoitteena on tontin täydennysrakentaminen ja se laaditaan tontin omistajan aloitteesta. Tontilla sijaitsee 1971 rakennettu 8-kerroksinen asuinkerrostalo Tammelan puistokadun varrella sekä yksikerroksinen liikerakennus Kullervokadun varrella. Tontin pohjoisosa on rakentamaton ja tällä hetkellä pysäköintikäytössä. Tavoitteena on rakentaa tontin pohjoisosaan 8-kerroksinen uudisrakennus ja korottaa nykyistä asuinrakennusta Tammelan puistokadun varrella.

Tämän selvityksen tavoitteena on kartoittaa kaava-alueen ja sen ympäristön kaupunkirakennetta sekä määritellä alueen kaupunkikuvalliset erityispiirteet ja arvot. Selvitys toteutetaan asemakaavatasolla, asemakaavan muutostyön tueksi eikä se sisällä detaljitasoista rakennusinventointia.

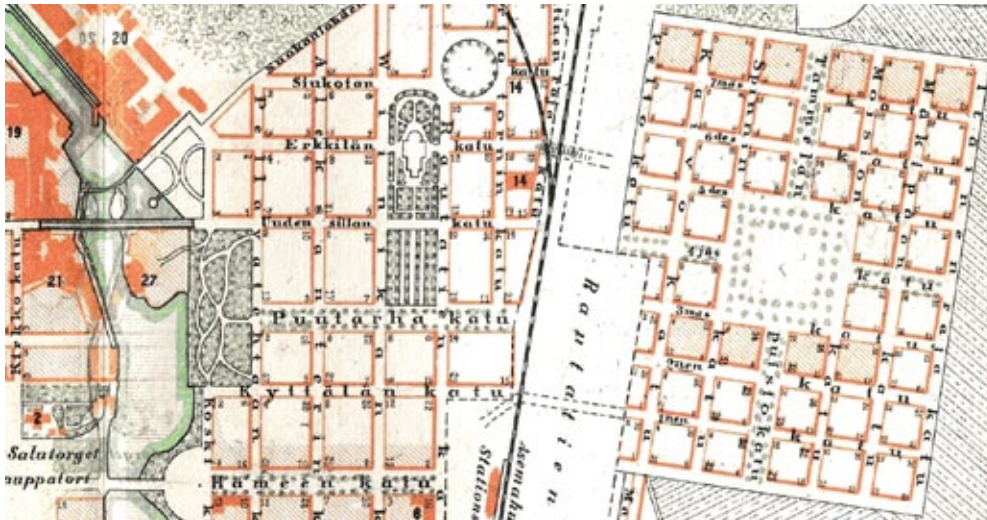
1. Paikan historia	4
2. Rakentumisen historia	6
3. Nykytilanne	8
4. Yhteenveto	16
Lähteet	17

1. Paikan historia

Kaupunginosan kehittymisen historia ja kaavahistoria

Tampereen kaupunki perustettiin vuonna 1779 alun perin Tammerkosken länsipuolelle Tammerkosken kartanon mailla. Kaupungista muodostui teollisuuskaupunki, joka levittäytyi kosken rannoille ja myös itään. Rautatien valmistuttua kosken itäpuolelle 1876, liitettiin Tampereen kaupunkiin myös kosken ja rautatien välinen kaavoittamaton, työväen asuttama Kyttälän alue. Rautatien rakentaminen ja Tampereen kehittyminen teollisuuskaupunkina vaikutti myös Tammelan kaupunginosan syntyyn, sillä suurelle määrälle työväkeä tarvittiin asuinpaikkoja kaupungin alueelta.

Tammelan alueella sijaitsi vielä kaupungin perustamisen aikaan vain muutama torppa viljelysmaineen, mutta Kyttälän liittämisen aikoihin alue kaavoitettiin. Tammelan ensimmäisen ruutuasemakaavan laati F.C. Calonius vuonna 1877. Vuonna 1880 kaupunginvaltuusto päätti varata kaupunginosan työväen asuinalueeksi. Seuraava ruutuasemakaava hyväksyttiin vuonna 1887, mutta Tammelan rakentuminen alkoi vasta 1890, kun tontit huutokaupattiin. Ruutuasemakaavan mukaan rakennetusta Tammelasta muodostui umpinaisten puutalo-kortteleiden alue, jossa katutilaa rajasivat yksikerroksiset kaupunkipuutalot, joiden kivijaloissa sijaitsi usein työ- ja liiketiloja.



Kosken itäpuoli ja Tammela. Ote Tampereen asemakaavakartasta vuodelta 1897.

Lähde: <http://timomeriluoto.kapsi.fi/KARTAT/Kaupunkikartat/Suomen%20matkakartasto%201897%20&%201902%20kaupunkeja/Tampere%201897.jpg>



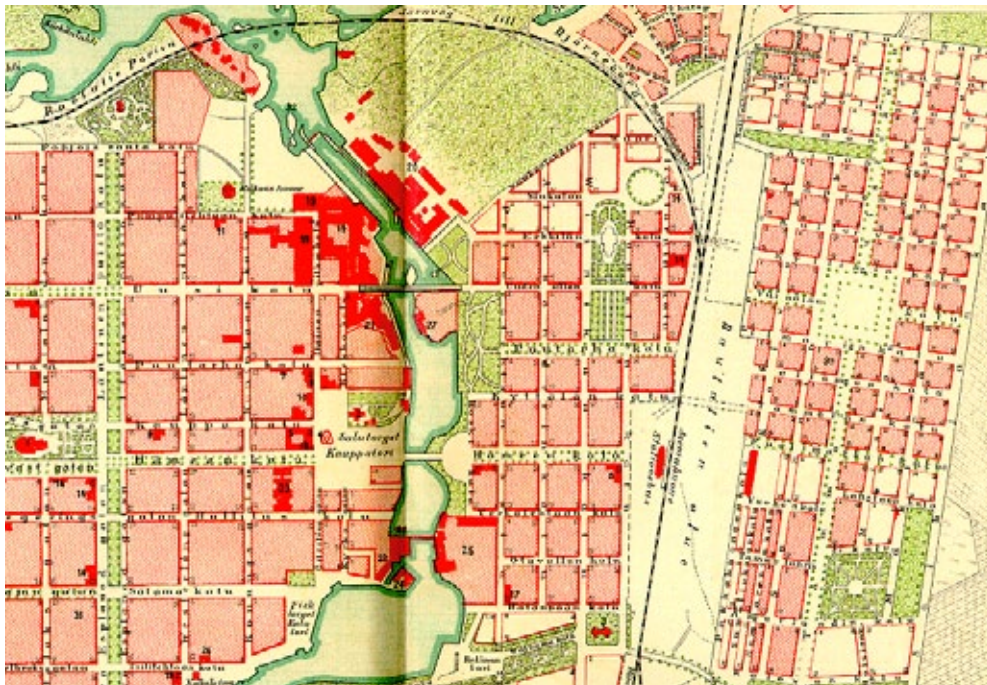
Puu-tammela. Ilmakuva vuodelta 1946.

Lähde: Tampereen kaupungin karttapalvelu

1900-luvun alkupuolella Tammela kehittyi työvään alueena, ja sinne rakentui myös pientä ja keskisuurta teollisuutta. Tammelassa sijaitsi mm. kenkätehtaiden keskittymä. 1920-1930-luvuille tultaessa Tammela oli rakennettu kaavanmukaisesti valmiiksi ja kaupunginosa ulottui idässä Salhojankatuun asti.

Toisen maailmansodan jälkeen Tammelaa täydennysrakennettiin yksittäisillä kivirakenteisilla kerrostaloilla, jotka oli rakennettu ruutukaavan mukaisesti yksikerroksisten puutalojen paikalle tai tyhjiille tonteille. 1950-luvulle tultaessa Tammelan puutaloalueen todettiin kaipaavan laajempaa muutosta moderniksi kantakaupungin osaksi. 1966 hyväksyttiin Antero Sirviön asemakaavamuutos, joka saneerasi alueen täysin, hävitti ruutukaavan ja muutti Puu-Tammelan 6-7-kerroksisten betonitalojen kaupunginosaksi.

Saneerauskaavan myötä Tammela muuttui modernin kaupunkisuunnittelun ihanteiden mukaiseksi: vanhoja suorakulmaisia tontteja yhdistettiin suurkortteleiksi ja autopaikat järjestettiin tonttien reunoille. Rakennusmassat sijoitettiin keskelle tonttia, jolloin korttelirakenne muodostui avoimeksi. Yksityispihojen rajaaminen aidoilla kiellettiin. Asuminen ja työnteko eriytettiin ja Tammelasta tehtiin asuinalue. Tehtaat ja kivijalkaliikkeit katosivat alueelta.



Ote Tampereen asemakaavakartasta vuodelta 1902.
Lähde: <http://www.histdoc.net/kaup1902/tampere.gif>



Ote Tampereen asemakaavakartasta vuodelta 1928.
Lähde: <http://tiimomeriluoto.kapsi.fi/KARTAT/Kaupunkikartat/Tampere%20asemakaava%201928.jpg>



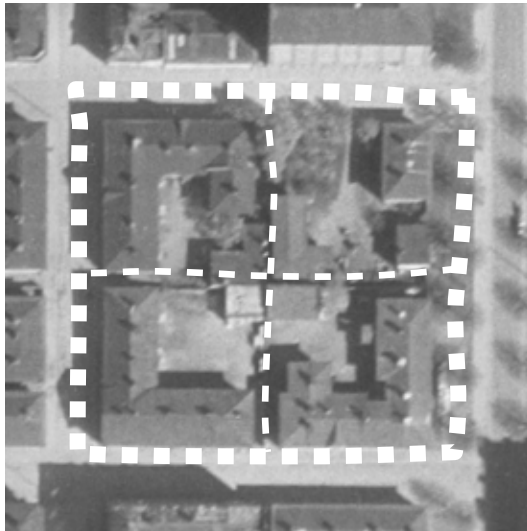
Tammelan saneerausasemakaava 1966
Lähde: Tammelan yleissuunnitelma 2012

2. Rakentumisen historia

Kortteli 259

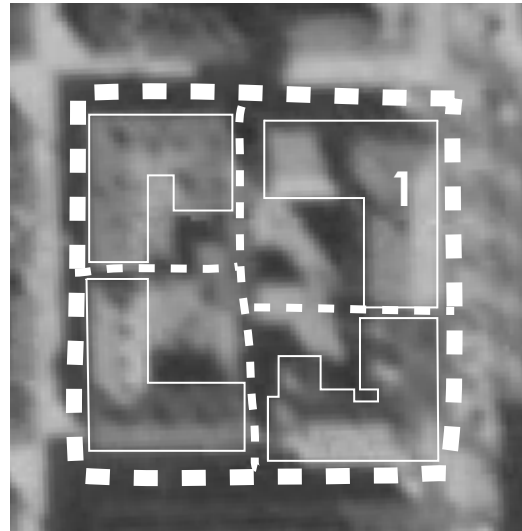
1946

Kortteli on alun perin koostunut neljästä tontista, jotka olivat n. 30 x 30 metriä sivuilitaan. Puurakenteiset matalat asuinrakennukset on sijoitettu tonttien laidoilta rajamaan yksityistä piha-aluetta korttelin sisälle.



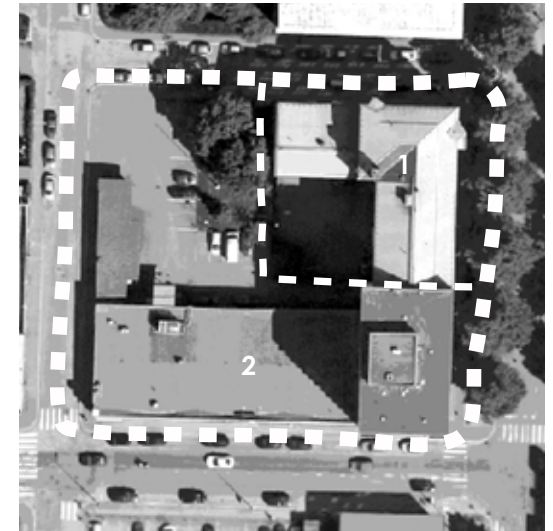
1966

1950-luvulla korttelia täydennysrakennettiin ja koilliskulmaan nousi tyypillinen 1950-luvun umpipäätyinen rapattu tiilitalo (1). Kerrostalon alle rakennettiin autohalli, jossa on kuusi autopaikkaa. Autohallin pihakansi nosti kulmatontin pihan noin metrin korttelin muita pihoja korkeammalle.



2015

Tammelan saneerauskaava pantiin täytäntöön 1970-luvulla ja korttelin puurakennukset purettiin. Paikalle rakennettiin uudisrakennus, jossa on 8 asuinkerrosta sekä yksikerroksinen liiketilasipi ja maanalainen autohalli (2). As Oy Tammelan puistokatu 20:n kiinteistö muodostettiin yhdistämällä korttelin kolme tonttia.



Vanhoja valokuvia lähiympäristöstä



Näkymä Tammelantorilta pohjoiseen, n. 30-luku.
Keskellä Aaltosen kenkätehdas
Kuva: Pyynikinlinnan arkisto, Wacklin



kahvila puutalossa nykyisen As. Oy Tammelan puistotie
20:n kiinteistön paikalla Tammelan puistotien ja Kuller-
vonkadun kulmassa. Vuodelta 1962.
Kuva: Erkki Kauppila, Tampereen kaupunginarkisto D



Korttelin 259 piharakennuksia vuonna 1962.
Kuva: Erkki Kauppila, Tampereen kaupunginarkisto D



Puutalo vastapäisessä korttelissa Pinninkadun ja Tapiokadun
kulmassa vuonna 1977.
Kuva: Martti L. Laitinen, Tampereen kaupunginarkisto D



Näkymä rautatieltä kohti Pohjois-tammela.
Taustalla vasemmalla PMK:n talo
Kuva: Aarne Pietinen Oy, Tampereen museot, Wacklin

3. Nykytilanne

Rakennetun ympäristön nykytila

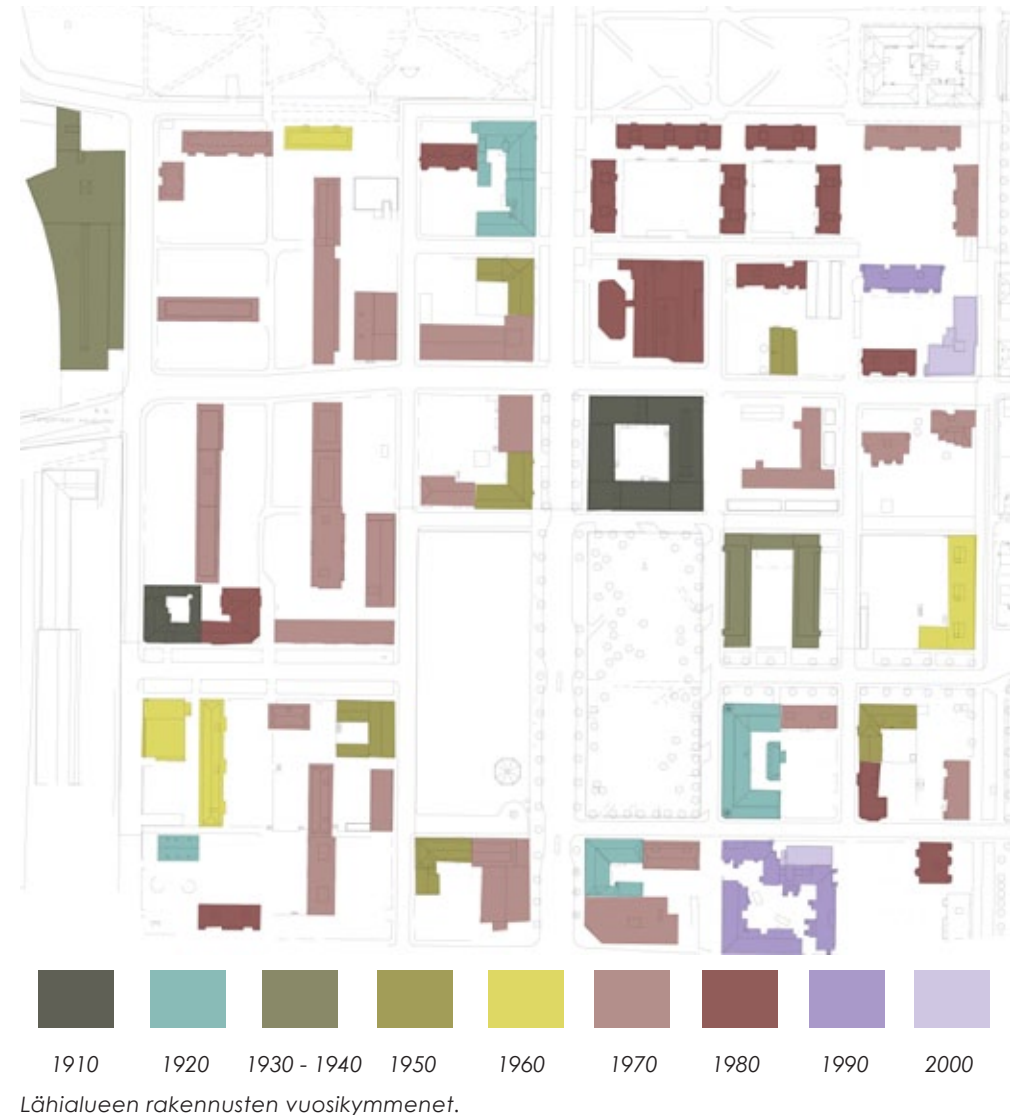
Tammelan kaupunkikuvaa hallitsee 1970-luvun lähiötyyppinen kerrostalorakentaminen. Alueella kuitenkin on myös vanhempia – paikoin alkuperäisiä- ja uudempia rakennuksia, joskin 1990–2000-luvuilta vain muutamia. Korttelirakenne on suurimlta osin avoin, jolloin lamellimalliset rakennusmassat on sijoitettu tonttien keskelle ja katuja rajaavat pysäköintipaikat tonttien reunoilla. Katuverkko on säilynyt ruutukaavan ajoista lähes ennallaan, ja yhdistettyjen korttelien sisällä olevat julkiset jalankulkuraitit sekä talojen läpi kulkevat alikulut muistuttavat entisestä korttelirakenteesta.

Tampereen keskustan rakennetun kulttuuriympäristön selvityksessä mainitaan Tammelan kaupunkikuvan olevan ”hajanainen, mutta kokonaisuus Tampereen kehityshistoriaa hyvin valottava.” Selvityksessä Tammelan alueen mainitaan myös olevan pirstaleinen ja ristiriitainen, mutta siitä huolimatta asukkaiden rakastama alue, jolla on oma, vahva identiteetti.

Tammelassa kaupunginosan identiteetille tärkeitä paikkoja ovat Tammelan tori ja puutalokaupunginosat. Tammelassa on myös yksittäisiä rakennuksia ja kohteita, jotka on valittu arvokkaiksi rakennetun kulttuuriympäristön kohteiksi ja suojeltu yleis- tai asemakaavatasolla.

Entisessä Puu-Tammelassa viheralueet sijaitsivat yleensä korttelien sisällä ja julkisia puistoja oli vähän. Kaavamuutoksen myötä uusia puistoja ei tehty, mutta uusien kerrostalojen oleskelu- ja leikkialueet on sijoitettu tonttien keskelle.

Autot ovat Tammelassa suuressa roolissa katutason kaupunkikuvassa. Katu- ja pihatilaa ei ole selkeästi rajattu ja risteyksissä näkymät ovat laajoja. Pysäköinti on tyyppillisesti järjestetty tonttien reunoille yksi- tai kaksitasoisille pysäköintikansille, jolloin katunäkymät ovat autopaikkojen rajaamia.





Aaltosentehdas (Lambert Petterson 1913-16, 1926, Jaakko Tähtinen 1951) on valittu arvokkaaksi rakennuskulttuurikohteeksi Tammelassa. Rakennus on muutettu asuinkäyttöön.



Kullervonkatu on vilkkaasti liikennöity ja sen merkitys tärkeänä kokoojakatuna sekä pyöräilyn ja jalankulun pääväylänä tulee korostumaan tulevaisuudessa.



Pinninkadun ja Kullervonkadun risteyksessä on autoilijoita palvelevat laajat näkymät. Katu- ja piha-alueen rajat eivät ole helposti havaittavissa.



Autopihaa Pinninkadun ja Kullervonkadun risteyksessä.



Pinninkadun katuseinä korttelin 259 kohdalla. Kuvan keskellä entinen grillikioski.



Pinninkadunpuoleisia korttelipihoja. Katukuva on autojen hallitsema ja näkymät ovat laajoja.



Branderin kenkätehdas (Bertel Strømmer 1919) on valittu arvokkaaksi rakennuskulttuurikohteeksi Tammelassa. Rakennus on muutettu asuin- ja liikekäyttöön.



Uutta ja vanhaa korttelirakennetta sekoitettuna. Kuva entisen Aionkadun ja Pinninkadun risteyksestä.

Korttelin lähiympäristöä

Haettavan kaavamuutoksen kortteli ja sen lähivaikutusalue sijaitsee Tammelan pohjoisosassa, Osmonpuiston ja Tammelantorin välissä. Alueen rakennuskanta koostuu lähes yksinomaan 1970-luvun elementtikerrostaloista, mutta vanhempaa rakennuskantaa edustaa alueen koilliskulmassa asuinkäyttöön muutettu entinen Branderin kenkätehdas (1) ja alueen oikeassa alakulmassa entinen Aaltonsentehdas (2) 1910–1920-luvuilta sekä korttelin 259 koilliskulmaan 1950-luvulla rakennettu 6-kerroksinen asuintalo (3).

Korttelirakenne on Tammelalle tyypillisesti avointa tai vaihtelevaa eikä viheralueita korttelipihoja lukuun ottamatta juuri ole. Alueella tärkeitä väyliä ovat itä-länsisuuntainen Kullervonkatu (4) ja pohjoisessa päättyvä pohjois-eteläsuuntainen Pinninkatu (5), jolla ei tällä hetkellä ole läpiajoa. Kadut rajautuvat suurilta osin laajoihin pysäköintikenttiin (6) sekä pysäköintikansiin (7). Kullervonkadun varrella on myös muutama liiketila, jotka on sijoitettu yksikerroksiseen liikesiipeen (8). Yksittäisiä liiketiloja on myös Tammelan puistokadun (9) ja Tapionkadun (10) varren asuintalojen kivijaloissa.



Kaavoja koskevat korttelit ja lähivaikutusalue ilmakuvassa.

Kortteli 259

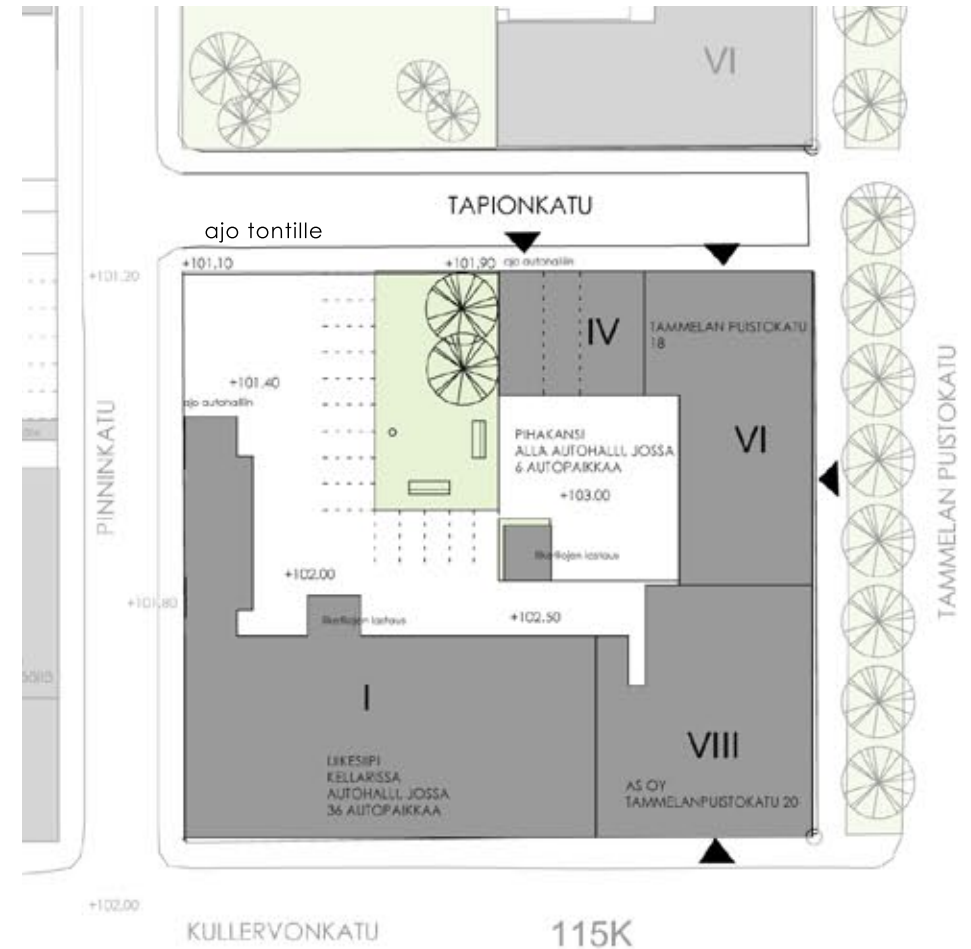
Tontti nro 259-4

Kortteli rajautuu pohjoisessa Tapionkatuun, idässä Tammelan puistokatuun, etelässä Kullervonkatuun ja lännessä Pinninkatuun. Tontti nro 259-4 käsittää koko korttelin lukuun ottamatta korttelin koilliskulman asuinkerrostaloa, joka sijaitsee omalla tontillaan. Korttelirakenne on tyyppillisestä Tammelasta hieman poikkeava, sillä rakennusmassat on sijoitettu ruutukaavan mukaisesti korttelin reunoille rajaamaan katutilaa. Korttelin rakennuskanta on myös iältään vaihtelevampi, sillä koilliskulman 6-kerroksinen asuinkerrostalo on valmistunut tontille jo vanhan Puu-Tammelain aikaan 1950-luvulla.

Korttelissa toimii kaksi taloyhtiötä. As Oy Tammelan puistokatu 18 sijaitsee omalla tontillaan korttelin koilliskulmassa ja käsittää 1956 rakennetun 4-6-kerroksisen asuinkerrostalon. Rakennus on tyyppinen jälleenrakennuskauden umpipäätyinen, rapattu tiilitalo. Kerrostalon alla on 6-paikkainen autohalli ja pihakansi, joka nostaa pihan noin metrin muuta korttelia korkeammalle.

Tontilla nro 259-4 sijaitsee As Oy Tammelanpuistokatu 20:n kiinteistö, joka käsittää Tammelan puistokadun ja Kullervokadun kulmassa sijaitsevan 8-kerroksisen asuinkerrostalon, Kullervokadun varressa olevan yksikerroksisen liiketilaosaston sekä sen alla olevan autohallin, jossa on 36 autopaikkaa. Autohallin ajoluiskalle on rakennettu katos ja jätekatos vuonna 2000. Tontilla on rakennusoikeutta 3276 m², Kiinteistön käytössä on tällä hetkellä 3379 m².

Asuinkerrostalon oleskelupiha sijaitsee tontin rakentamattomassa luoteisosassa ja sitä reunustavat autopaikat. Oleskelupihan käyttöaste ei vaikuta suurelta sen sijaitessa pysäköintipaikkojen takana suhteellisen varjoisassa kohdassa. Liiketilöiden huolto tapahtuu pihan kautta eikä ajo- ja jalankulkureittejä ole eroteltu, mikä tekee pihasta jäsentymättömän



Kaavio korttelin toiminnoista ja tilöiden käytöstä nykyhetkellä.

1. As Oy Tammelanpuistokatu 18



Valmistumisvuosi: 1956

Huoneistoala: 2367,5 m² (ei tarkistusmitattu) Asuntojen lkm: 42 kpl.

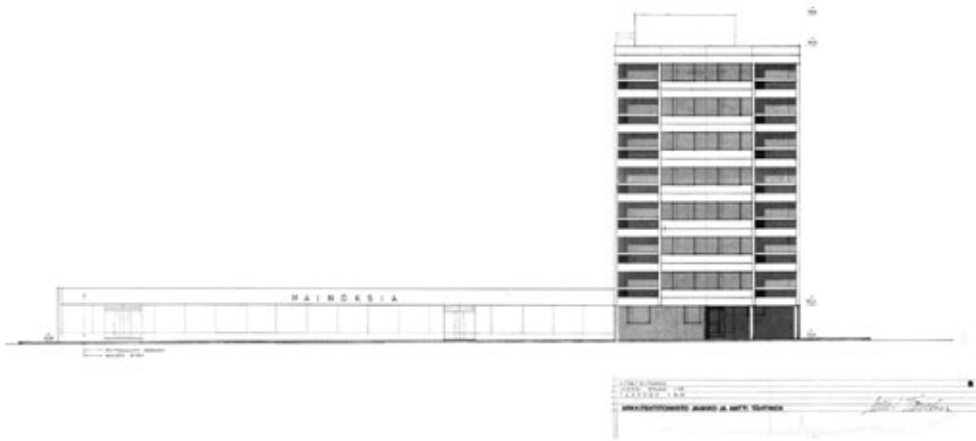
Vanhan Puu-Tammelan ruutuasemakaavan mukaisesti rakennettu asuinkerrostalo valmistui vuonna 1956. Rakennus edustaa tyypillistä sotien jälkeisen jälleenrakennuskauden asuntorakentamista. Rakennuksessa on Tapionkadun puolella 4 kerrosta, Tammelan puistokadun varressa kerroksia on 6. Maantasokerroksessa on Tapionkadulle avautuvia liiketiloja. Asuntojen parvekkeet ja ekkerit avautuvat katujulkisivuille, korttelipihan puolella sijaitsevat porrashuoneiden yhteydessä olevat tuuletusparvekkeet. Kulku porrashuoneisiin on järjestetty katujulkisivuista.

Taloyhtiöön on toteutettu julkisivusaneeraus vuonna 2013, jolloin julkisivuun tehtiin lämpörappaus. Muutoksen on suunnitellut arkkitehtitoimisto ark.in. Rappauksen väriä muutettiin alkuperäisestä ruskeasta terrakotan sävyiseksi, ja lämpörappauksella peitettiin myös talon länsipään umpinainen tiilipinta. Taloyhtiöön on aiemmin tehty muita, pienempiä saneerauksia enimmäkseen sisätiloihin.

Rakennuksessa on pihakansi, jonka alla on 6-paikkainen autohalli. Ajo autohalliin sekä käynti korttelipihalle on järjestetty Tapionkadun puoleisesta julkisivusta. Pihakansi nostaa pihan naapuripihoja korkeammalle ja alapuolisen autohallin vuoksi kannella ei ole istutuksia. Asfaltoitu pihakansi toimii liikennetilana, siellä säilytetään polkupyöriä ja pihan kulmassa on puurakenteinen jätekatos.



2. Tammelan puistokatu 20



Suunnittelija: Arkkitehtitoimisto Jaakko ja Antti Tähtinen

Valmistumisvuosi: 1971

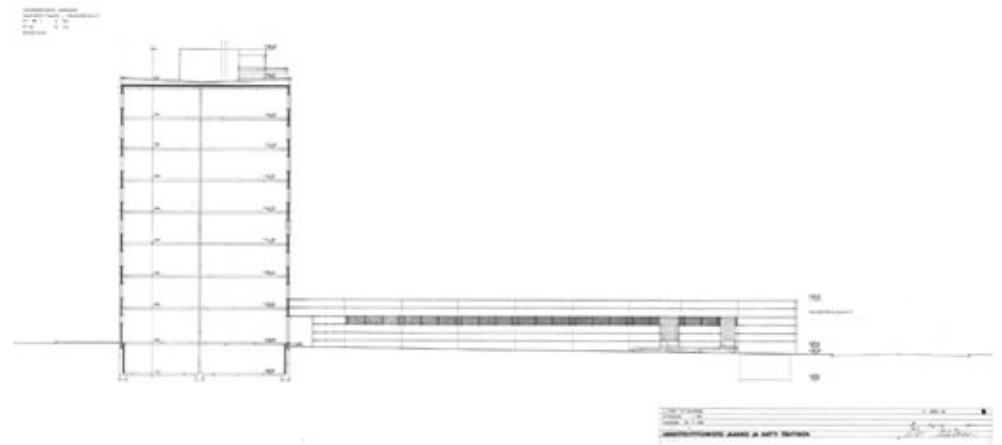
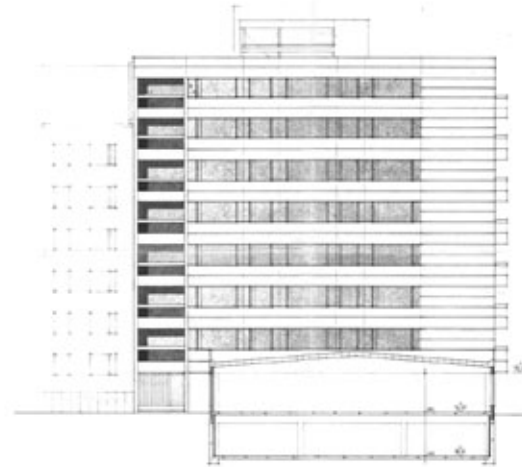
Kerrosala: yht. 3379 m², josta asuinrakennus 2430 m², liikerakennus 846 m² ja piharakennus 103 m².

Asuntojen lkm: 42 kpl Liikehuoneistojen lkm: 4 kpl

Rakennus edustaa tyypillistä 1970-luvun betonielementtiarkkitehtuuria. Rakennuksessa on 7 asuinkerrosta ja rakennusajalleen tyypillisesti maantasoon sijoitettu kellarikerros, jossa on lisäksi autotalli sekä Kullervonkadun puolelle avautuva liiketila. Kaavassa tontilla on sallittu enintään kaksi kellarikerrosta, ja rakennuksella on kellarikerros myös maan alla. Kellarissa sijaitsee teknisiä tiloja sekä liiketilan alla autohalli.

Rakennuksen julkisivu on toteutettu nauhaelementein, jolloin seinä- ja ikkunapinnat vuorottelevat. Sekä asuinrakennuksen että liikesiiven julkisivumateriaalina on käytetty pääasiassa punaruskeaa pestyä betonipintaa. Talon päätyjä lukuun ottamatta asunnot avautuvat yhteen suuntaan joko korttelipihalle tai Tammelan puistokadulle. Taloyhtiössä on toteutettu parannuksia sisätiloihin, julkisivut ja parvekkeet ovat tulleet korjausikään.

Liiketilasiiven kaikki neljä liiketilaa avautuvat Kullervonkadulle. Tiloissa toimii muun muassa lähikauppa ja Alko, ja taloyhtiö omistaa kaksi pienempää liiketilaa siiven länsiosassa. Liiketilojen huolto on järjestetty rakennuksen taakse korttelipihalle.



Valokuvia korttelista



Korttelin sisäpihaa sekä As Oy Tammelan puistokatu 18 ja pihakansi. Korkeusero erottaa pihan muusta korttelista.



Autopiha ja oleskelupiha on jäsennetty päällysteillä. Jalankulku- ja ajoreittejä ei ole eroteltu eikä korttelipihaalla ole nykymääräysten mukaista leikkipaikkaa. Oleskelupiha on pieni eikä vaikuta käyttöasteeltaan suurelta.



As Oy Tammelan puistokatu 20:n liiketilojen huolto- ja lastaussillat sijaitsevat takapihalla. Oikealla katettu autohallin ajoluiska.



Korttelin rakentamaton luoteisosa on tällä hetkellä pysäköintikäytössä.



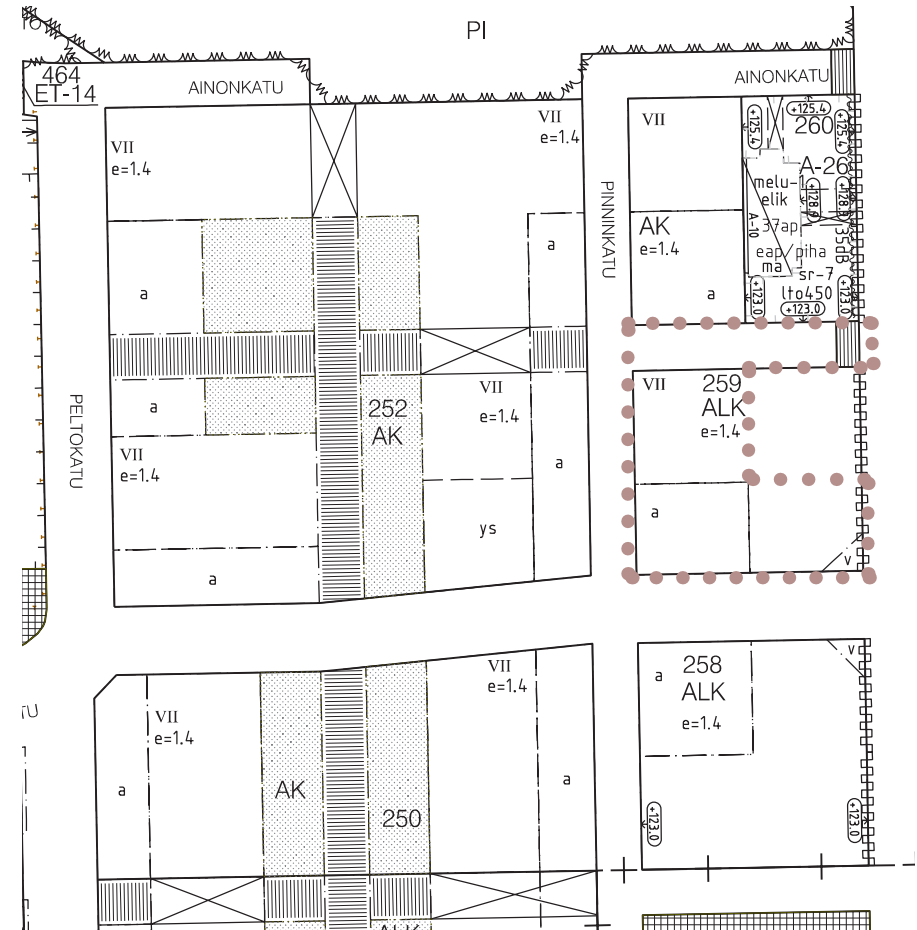
As Oy Tammelan puistokatu 18:n päädyssä on kaksi vanhaa vaahteraa.



Päätyvä Tapionkatu on kapea sivukatu. Tällä hetkellä läpiajo Tammelan puistotielle on kielletty.

Ajantasasa-asemakaava

Tontilla on voimassa asemakaava nro 2297 (vahvistunut 21.7.1966). Asemakaavan muutosta haetaan korttelin 259 tontille nro 4 sekä Tapionkadun katualueelle tontin pohjoispuolella. Alue on osoitettu yhdistettyjen liike- ja asuntokerrostalojen korttelialueeksi. Suurin sallittu kerrosluku on VII ja tontitehokkuusluku on 1,4. Pinninkadun ja Kullervonkadun kulmaan on osoitettu autonsäilytyspaikkojen rakennusala. Tapionkadulla ajoliikenne on kielletty Tammelan puistokadun puoleisessa päässä alueen länsiosassa.



Ajantasasa-asemakaava
Lähde: Tampereen kaupungin karttapalvelu

4. Yhteenveto

Tampereen keskustan rakennetun kulttuuriympäristön selvityksessä Tammelan alueen mainitaan kuvastavan hyvin koko Tampereen kehityshistoriaa. Alueella on hyvin säilyneitä osia alkuperäisestä puutalokaupunginosasta, entisiä teollisuuden rakennuksia, rautatiehen liittyvää arkkitehtuuria sekä asuntovaltaista elementtirakentamista erityisesti 1970-luvulta. Tammelan rakennettua kulttuuriympäristöä kuvataan moniarvoiseksi, vaikkakin kaupunkikuvaltaan paikoin hajautuneeksi.

Selvityksessä on myös esitetty kaupunkirakenteen ja rakennetun kulttuuriympäristön muutoksensietokyvyn arvioimista. Tammela on kaupunkikuvallisesta näkökulmasta muutoksia hyvin kestävä alue, mikä selvityksessä on määritelty toimivan ja käytössä olevan, mutta kehittämistä kaipaavan kaupunkirakenteen ominaisuudeksi. Täydennysrakentamisen ja lähiympäristön kehittämisen esitetään eheyttävän alueen rakennettua kulttuuriympäristöä.

Kortteli nro 259 lähiympäristöineen edustaa tyypillistä Tammelalaista avointa ja vaihtelevaa korttelirakennetta ja ajallisesti monikerroksellista rakennuskantaa. Korttelirakenne poikkeaa hieman tyypillisestä Tammelasta, sillä rakennusmassat on sijoitettu vanhan ruutukaavan mukaisesti korttelin reunoille. Korttelissa ei ole todettu olevan rakennuskulttuurillisesti merkittäviä yksittäisiä kohteita.

Tällä hetkellä korttelin pihatilojen käyttö on epäyhtenäistä ja jäsentymätöntä eikä oleskelu- ja leikkipaikoille ole varattu nykymääräysten mukaista tilaa pihoilta. Käynti korttelipihalle on epäselvä. Nykyjärjestelyillä piha on epäviihtyisä ja vajaalla käytöllä. Pihajärjestelyjen ohella Tammelan puistokatu 20:n julkisivut ja parvekkeet ovat tulleet perusparannusikään. Korttelin täydennysrakentamisella voidaan eheyttää korttelirakennetta sekä parantaa viihtyisyyttä lisäämällä yhteisten ulkotilojen määrää ja parantamalla niiden laatua. Täydennysrakentamisesta saatavilla tuloilla taloyhtiö rahoittaa olemassa olevien rakennusten vaadittavat laajat korjaukset.

Lähteet

Tampereen kaupunki, Tampereen keskustan rakennettu kulttuuriympäristö 2012

Tampereen kaupunki, Tammelan yleissuunnitelma, Tampere, alustava luonnos 11.6.2012

Mustonen, Lassi , Täydennysrakennusvaihtoehtojen suunnittelu Tampereelle Asunto Oy Tammelanpuistokatu 20:n tontille, Diplomityö TTY, 5/2015

Huura Oy, Asunto Oy Tammenlanpuistokatu 20, Korjauksien ja lisärakentamisen hankesuunnitelma, Tampere, 6.5.2015

Kuvien kuvaaja- ja lähdetiedot on mainittu kuvan yhteydessä. Muussa tapauksessa kuvat ovat tekijän ottamia kesäkuussa 2017.